

**ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑ-BYZAKIA (ΧΑΛΑ ΣΟΥΛΤΑΝ ΤΕΚΚΕ),
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ GOTHENBURG (ΣΟΥΗΔΙΑ), 2022**

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της ανασκαφικής περιόδου Μαΐου-Ιουνίου 2022, στη θέση Δρομολαξιά-Βυζακιά/Χαλά Σουλτάν Τεκκέ. Η ανασκαφή στην πόλη-λιμάνι της Ύστερης Εποχής του Χαλκού διεξάγεται από ομάδα του Πανεπιστημίου Gothenburg της Σουηδίας, υπό την διεύθυνση του καθηγητή Peter M. Fischer. Αυτή η πόλη της Ύστερης Εποχής του Χαλκού, η οποία άνησε μεταξύ περίπου 1630-1150 π.Χ., βρίσκεται στην ακτή της Αλυκής Λάρνακας, πλησίον του τεμένου Χαλά Σουλτάν, σε μικρή απόσταση από τον Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας. Παράλληλα με τη διεξαγωγή των ανασκαφών, μια δεύτερη ομάδα της Σουηδικής αποστολής, υπό την διεύθυνση της δρος Teresa Bürgе μελέτησε τα ευρήματα από προηγούμενες ανασκαφικές περιόδους, τα οποία φυλάσσονται στις αποθήκες του Αρχαιολογικού Μουσείου Επαρχίας Λάρνακας. Οι καθηγητές Kirsi Lorentz και Sorin Hermon και διδακτορικοί φοιτητές του Ινστιτούτου Κύπρου συνέδραμαν στο έργο της Σουηδικής αποστολής. Η ομάδα του Ινστιτούτου Κύπρου προσέφερε την εμπειρία της στην ανασκαφή και καταγραφή των ανθρωπολογικών καταλοίπων και ετοίμασε δισδιάστατες και τρισδιάστατες απεικονίσεις αντικειμένων και συνευρημάτων, μαζί με αναλύσεις του υλικού.

Οι ανασκαφές επικεντρώθηκαν στην Περιοχή Α, δηλαδή στο νεκροταφείο της πόλης. Δύο τάφοι που είχαν εντοπιστεί, ο ένας εκ των οποίων μερικώς διαταραγμένος από την καλλιέργεια της γης, ασφαλίστηκαν και ανασκάφηκαν επιστημονικά. Η θέση του πρώτου τάφου (Τάφος ΤΤ) υποδείχθηκε από γεωφυσική επισκόπηση με τη χρήση μαγνητόμετρου, η οποία διενεργήθηκε το 2017 από την ομάδα, μετά από την οποία ο χώρος περιφράχθηκε. Όστρακα κεραμικής και οστά αποκάλυψαν την ακριβή θέση του δεύτερου τάφου (Τάφος UU), ο οποίος επίσης ήταν διακριτός στο χάρτη της επισκόπησης με μαγνητόμετρο. Επίσης η περιοχή γύρω από τον Τάφο UU περιφράχθηκε από την αποστολή. Και οι δύο τάφοι περιείχαν υλικό από το τέλος του 15^{ου} και τον 14^ο αιώνα π.Χ., που αντιστοιχούν στην Ύστεροκυπριακή ΙΙΑ-Β περίοδο, την Ύστεροελλαδική ΙΙΑ1-2 περίοδο και την περίφημη 18^η Δυναστεία της Αιγύπτου.

Οι δύο τάφοι, προφανώς οικογενειακοί τάφοι με μεγάλο αριθμό ενταφιασμένων ατόμων στον καθένα, ήταν λαξευμένοι στο χώμα. Η μελέτη των ανθρωπολογικών καταλοίπων δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Επομένως, ο υπολογισμός του αριθμού των ατόμων, το φύλο και η ηλικία θανάτου τους χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση. Είναι, ωστόσο, πεποιθήσή μας ότι οι τάφοι ανήκαν σε δύο πλούσιες οικογένειες, κρίνοντας από το είδος των ευρημάτων. Νεογνά, βρέφη, νεαρά και ηλικιωμένα άτομα συνδέονταν με μεγάλο αριθμό κτερισμάτων. Ως «ηλικιωμένοι» αναφέρονται άτομα που σπάνια ξεπερνούσαν τα 40 έτη, καθώς το προσδόκιμο ζωής ήταν χαμηλό αυτή την περίοδο.

Η κεραμική είναι η κύρια κατηγορία κτερισμάτων και κυρίως πήλινα αγγεία υψηλής ποιότητας που κατασκευάζονταν στην Κύπρο αλλά και πολλές εισαγωγές. Οι πιο συνήθεις εισαγωγές έφταναν από το Αιγαίο, δηλαδή από το Μυκηναϊκό και Μινωικό κόσμο. Υπάρχουν επίσης εισαγωγές από την Ανατολία, τη Συροπαλαιστίνη και την Αίγυπτο. Ειδικότερα από την Αίγυπτο εισάγονταν εξεζητημένα αγγεία από αλάβαστρο και σκαραβαίοι. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα από τα αλαβάστρινα αγγεία από την Αίγυπτο μιμείται κυπριακή κεραμική και συγκεκριμένα τα αγγεία του ρυθμού με Δακτυλιόσχημη Βάση Ι, τα οποία ήταν πολύ δημοφιλή στην Αίγυπτο κατά τη βασιλεία του Φαραώ Τούθμωση Γ΄ τον 15^ο αιώνα π.Χ. Ορισμένοι από τους σκαραβαίους φέρουν ιερογλυφικές επιγραφές, οι οποίες θα διαβαστούν σύντομα. Υπάρχουν επίσης πολλά αντικείμενα από ελεφαντόδοντο, τα οποία παραδόθηκαν αμέσως μετά την ανεύρεσή τους στους συντηρητές του Τμήματος Αρχαιοτήτων για να συντηρηθεί αυτό το εξαιρετικά εύθραυστο υλικό.

Περίληπτικά: το είδος των ευρημάτων μαρτυρούν την ύπαρξη μιας πλούσιας κυπριακής κοινωνίας, η οποία είχε εγκαθιδρύσει σχέσεις με πολιτισμούς σε ολόκληρη τη Μεσόγειο και πέρα από αυτή. Ο πλούτος των κατοίκων στον οικισμό στη θέση Δρομολαξιά-Βυζακιά βασιζόταν στην παραγωγή και εξαγωγή του χαλκού και στο εμπόριο μακρινών αποστάσεων. Αυτό αποδεικνύεται από τους τόνους σκωρίας χαλκού και μεταλλεύματος, το οποίο τύγγανε επεξεργασίας σε εργαστήρια εντός του οικισμού.

Εικόνα 1. Δύο κυπριακές ευρύστομες πρόχει του τύπου White Slip II

Εικόνα 2. Εισηγμένο Μυκηναϊκό αλάβαστρο

Εικόνα 3. Πρόχους του ρυθμού με Δακτυλιόσχημη Βάση Ι. Κάτω από αυτό, αιγυπτιακή πρόχους με καπάκι από αλάβαστρο, η οποία μιμείται την κεραμική του τύπου με Δακτυλιόσχημη Βάση. Δίπλα αγγείο σε μορφή πάπιας από ελεφαντόδοντο